

In zaak 23/80,

GIUSEPPE GRASSELLI, voormalig ambtenaar van de Commissie van de Europese Gemeenschappen, wonend te Cremona, via Bembo 25, te dezen vertegenwoordigd door C. Ribolzi, advocaat te Milaan, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij V. Biel, advocaat aldaar, Rue des Glacis 18a,

verzoeker,

tegen

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN, te dezen vertegenwoordigd door O. Montalto als gemachtigde, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij haar juridisch adviseur M. Cervino, Bâtiment Jean Monnet, Kirchsberg,

verweerster,

betreffende, in de huidige stand van het geding, de ontvankelijkheid van het beroep tot nietigverklaring van het stilzwijgend genomen besluit tot afwijzing van verzoekers klacht van 6 juni 1979 over het niet betalen van gezins- en schooltoelagen en de verlaging van het verworven pensioen na beëindiging van de dienst in de zin van verordening nr. 259/68 van de Raad,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste kamer),

samengesteld als volgt: T. Koopmans, kamerpresident, A. O'Keefe en G. Bosco, rechters,

advocaat-generaal: J.-P. Warner
griffier: J. A. Pompe, adjunct-griffier

het navolgende

ARREST

De feiten

I — De feiten en het procesverloop

Verzoeker Grasselli trad op 5 oktober 1961 in dienst van de Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. In februari 1963 werd hij tewerkgesteld bij het directoraat-generaal Staal (EGKS), dat na de fusie van de executieven is omgezet in de directie Staal van het directoraat-generaal III van de éne Commissie. Op 8 april 1968 verzocht hij om beëindiging van de dienst overeenkomstig verordening nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968 (PB L 56 van 1968). Op haar bijeenkomst van 20 juni 1968 gaf de Commissie een gunstig gevolg aan dat verzoek en stond zij de betrokkene toe zijn dienst per 1 oktober 1968 te beëindigen.

Bij brief van 21 juni 1968 deelde het directoraat-generaal Personeelszaken en algemeen beheer dit besluit aan Grasselli mee, met het verzoek te kiezen tussen toekenning van een pensioen en onmiddellijke betaling van een uitkering bij vertrek. Zo hij het eerste zou kiezen, moest hij voor de vaststelling van zijn financiële aanspraken kiezen tussen toepassing van artikel 5 van verordening nr. 259/68 en toepassing van artikel 34 van het oude EGKS-Statuut, zulks overeenkomstig de door artikel 7 van verordening nr. 259/68 geboden mogelijkheid. Teneinde Grasselli de keuze te vergemakkelijken, stuurde het directoraat-generaal Personeelszaken en algemeen beheer hem op 16 september 1968 een verklarend overzicht toe van de uitkeringen waarop hij onder elk van de twee rege-

lingen recht had. Uit dit overzicht bleek onder meer dat, zo Grasselli voor het EGKS-stelsel zou opteren, op het pensioen een kortingscoëfficiënt zou worden toegepast en dat geen kindertoelagen zouden worden uitgekeerd. Daarop diende Grasselli een klacht in tegen de wijze waarop de Commissie de EGKS-pensioensregeling op hem wilde toepassen, en hij verklaarde zich zijn standpunt ten aanzien van de keuze tussen de twee regelingen te willen voorbehouden totdat op zijn klacht zou zijn beslist.

Toen de Commissie zijn klacht afwees, stelde hij op 13 december 1968 beroep in bij het Hof van Justitie.

In zijn arrest van 10 december 1969 verklaarde het Hof het beroep niet-ontvankelijk, omdat het betwiste verklarend overzicht niet een besluit was.

Op 30 januari 1970 vroeg de administratie van de Commissie aan Grasselli zijn keuze te maken voor wat het op hem toepasselijk pensioenstelsel betreft. Op 27 februari 1970 deelde Grasselli per brief mee, dat hij voor het EGKS-stelsel opteerde. Bij zijn pensionering op 1 oktober 1972 verklaarde hij evenwel op een formulier dat hij daartoe moest invullen, dat hij, nu hij zijn dienst had beëindigd krachtens verordening nr. 259/68, voor wat zijn pensioenrechten betrof, enkel onder die verordening en niet onder de bepalingen van het oude EGKS-stelsel viel.

Bij brief van 11 april 1973 zond de administratie hem een mededeling betreffende de vaststelling van zijn pensioenrechten, en bevestigde zij dat hij noch op een volledig pensioen noch op gezinstoelagen aanspraak kon maken. Dienvolgens betaalde de Commissie vanaf 1 oktober 1972 een verlaagd pensioen uit zonder gezinstoelagen.

Op 9 april 1979 diende Grasselli een klacht in als bedoeld in artikel 90, lid 1, van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen, teneinde vanaf 1 oktober 1972, de gezinstoelagen voorzien in artikel 67 EGKS-Statuut (1962) te verkrijgen, alsmede een volledig ouderdomspensioen. Toen de Commissie niet antwoordde op deze klacht (ontvangen en ingeschreven op 6 juni 1979), stelde Grasselli op 14 januari 1980 een beroep in, dat daags daarop ter griffie van het Hof is ingeschreven.

Bij akte van 14 februari 1980 wierp de Commissie, stellende dat het beroep te laat was ingesteld, een exceptie van niet-ontvankelijkheid op. Overeenkomstig artikel 91, paragraaf 1, van het Reglement voor de procesvoering verzocht zij het Hof over het incident uitspraak te doen zonder daarbij op de zaak ten principale in te gaan.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, besloten, overeenkomstig artikel 91, paragraaf 3, van het Reglement voor de procesvoering over te gaan tot de mondelinge behandeling van de exceptie van niet-ontvankelijkheid.

II — Conclusies van partijen betreffende de ontvankelijkheid van het beroep

1. De *Commissie van de Europese Gemeenschappen* concludeert dat het den Hove behage:

- de schriftelijke procedure te beëindigen;

- eventueel te beslissen dat niet tot de mondelinge behandeling behoeft te worden overgegaan;
- het beroep niet-ontvankelijk te verklaren;
- de verzoeker in de kosten te verwijzen.

2. *Verzoeker* concludeert dat het den Hove behage, met verwerping van elk daarmee strijdig verzoek, de beslissing ten gronde te voegen met die over de door de Commissie opgeworpen exceptie van niet-ontvankelijkheid.

III — Middelen en argumenten van partijen

Vooreerst merkt de *Commissie* op, dat de maatregel waarmee de Commissie verzoekers rechten op een ouderdomspensioen voor het eerst heeft vastgesteld (brief van 11 april 1971), in het beroep als „bezwarend besluit” wordt aangeduid. Verzoeker heeft evenwel geen klacht tegen dit besluit ingediend binnen de termijn van drie maanden, genoemd in artikel 90, lid 2, van het Statuut. Ingevolge artikel 91, lid 2, is het beroep dus niet ontvankelijk. In elk geval had verzoeker vanaf april 1973 in de toelichting die bij de maandelijkse pensioenbetaling gevoegd wordt, de bevestiging kunnen zien van het besluit dat ten aanzien van zijn pensioen was genomen. Volgens vaste rechtspraak van het Hof geldt die toelichting als mededeling van iedere administratieve maatregel houdende vaststelling van pensioenrechten.

Tegen de stelling van verzoeker, als zou de uitkering van een verlaagd pensioen een voortdurende, maandelijks terugkerende schending zijn, die dus steeds kan worden aangevochten worden binnen een termijn van drie maanden vanaf de laatste toelichting die aan de belanghebbende is gezonden, kan worden inge-

bracht dat louter „bevestigende” besluiten volgens de rechtspraak van het Hof niet het onderwerp van een zelfstandig beroep kunnen vormen. Het valt niet te betwisten dat de toelichtingen bij pensioenbetalingen een zuiver herhalend karakter hebben ten opzichte van de administratieve maatregel waarbij het pensioen voor het eerst is vastgesteld.

Ten bewijze van de ontvankelijkheid van zijn beroep lijkt verzoeker echter een overwegend belang te hechten aan het motief dat hij ontleent aan artikel 41, eerste alinea van bijlage VIII bij het Ambtenarenstatuut. Volgens verzoeker zou een gepensioneerde ingevolge dat artikel buiten iedere termijnregeling om te allen tijde beroep in rechte kunnen instellen telkens wanneer hij meent dat zijn pensioen feitelijk of rechtens „gebrekig” is.

Volgens de Commissie daarentegen blijkt uit de inhoud van artikel 41 van bijlage VIII, dat men enkel de administratie de mogelijkheid van herziening heeft willen geven, wanneer zij bemerkt dat het pensioen feitelijk of rechtens verkeerd is vastgesteld. Deze interpretatie van de betrokken bepaling is ook onderschreven door advocaat-generaal Reischl in zaak 95/76 (Bruns) alsook door advocaat-generaal Capotorti in zaak 219/78 (Michaelis).

Tot slot verklaart de Commissie, dat zij niet heeft gearzeld het middel van niet-ontvankelijkheid op te werpen, daar zij er vast van overtuigd is dat, zelfs zo het beroep ontvankelijk zou zijn, het ten gronde generlei kans maakt. Het nieuwe feit immers dat een herziening in de zin van het voornoemd artikel 41 zou rechtvaardigen (in casu de vaststelling door de Raad van de verordeningen nrs. 2530/72

en 1543/73, die gunstiger „afvloeiingsvoorwaarden” bieden dan voor de „afvloeiing” van 1968 golden, was in werkelijkheid, tenminste gedeeltelijk al aan verzoeker bekend toen hem in april 1973 het betwiste besluit ter kennis werd gebracht. Verordening nr. 2530/72 was op die datum immers reeds gepubliceerd. Daarenboven kan dit ondersteld nieuwe feit de situatie van verzoeker op generlei wijze beïnvloeden, want de Commissie is geenszins verplicht op de oude „afvloeiingen” de afwijkende voorwaarden voor de nieuwe „afvloeiing” toe te passen. In de derde plaats, en zelfs in de onderstelling dat zijn rechten hadden kunnen worden berekend overeenkomstig verordening nr. 2530/72 van de Raad had verzoeker toch geen recht kunnen doen gelden op een niet-verlaagd pensioen en op gezinstoelagen. Volgens deze verordening immers kan een niet-verlaagd pensioen niet worden toegekend aan een ambtenaar die minder dan tien jaar in dienst van de Commissie is geweest, en dit is nu juist het geval met verzoeker.

Hiertegenover meent *Grasselli* dat het geschil belist ten grond moet worden onderzocht, temeer daar de Commissie in haar memorie heeft verklaard dat, zo de eisen van verzoeker gegrond waren, zij niet zou aarzelen ze in te willigen, ongeacht de stand van de procedure en zelfs in geval van vaststaande niet-ontvankelijkheid. Het is evenwel duidelijk dat de gegrondheid van een vordering slechts bij een onderzoek ten gronde kan blijken.

Zeker waar het de gronden betreft die de Commissie aanvoert ter ondersteuning van haar exceptie van niet-ontvankelijkheid, stelt hij vast dat heel de rechtspraak die de tegenpartij aanhaalt tot staving van haar conclusie strekkende tot onmiddellijke verwerping van het beroep volgens bewezen niet-ontvankelijkheid,

zaken betreft waarin het Hof is overgegaan tot een onderzoek ten gronde. Het zou dus ongerechtvaardigd zijn en in elk geval te ver gaan om aan deze rechtspraak een argument te ontleenen om verzoeker, in tegenstelling tot de ambtenaren in de aangehaalde zaken, te beletten zij eigen middelen uiteen te zetten.

Daarbij komt dat verzoeker, anders dan die ambtenaren, die nog in dienst waren, gepensioneerd is, en zich dus niet alleen kan beroepen op de gewone rechtsmiddelen van de artikelen 90 en 91 van het Statuut, maar ook op de bijzondere bepalingen van artikel 41 van bijlage VIII betreffende de herziening van pensioenen.

In het onderhavige geval is die bepaling zowel voor de ontvankelijkheid als voor de gegrondheid van het beroep van belang. Volgens verzoeker mag zij niet uitsluitend „in unam partem” geïnterpreteerd worden, dat wil zeggen in die zin, dat de instelling te allen tijde tot herziening en wijziging zou kunnen overgaan, zonder dat de pensioengerechtigde het daarmee correlerende recht zou hebben om herziening te vragen, tenminste wanneer er zich nieuwe elementen of feiten voordoen. Zo dit het geval zou zijn, zou artikel 41, dat uitsluitend geldt inzake pensioenen, elke bijzondere betekenis op dit specifieke gebied verliezen. Aangezien de verordeningen nrs. 2530/72 en 1543/73 de voormalige EGKS-ambtenaren die voor het stelsel van artikel 34 EGKS-Statuut hebben geopteerd, en de andere ambtenaren op voet van gelijkheid stellen voor wat betreft de vaststelling van een niet-verlaagd pensioen en het recht op gezinstoelagen, meent verzoeker zich terecht te kunnen beklagen over de onbillijke inhouding waarvan hij nog steeds het slachtoffer is.

De verwijzing van de Commissie naar de conclusie van de advocaten-generaal Reischl en Capotorti in zaak 95/76, respectievelijk zaak 219/78, heeft zeker haar belang. Men moet evenwel vaststellen dat 's Hof's arresten in deze zaken zich niet ex professo uitlaten over de draagwijdte van artikel 41 ten aanzien van eventuele beroepen van pensioengerechtigde ambtenaren en dat er op dit punt dus niets is beslist.

Daarentegen valt gemakkelijk vast te stellen dat bijvoorbeeld in het arrest van 8 november 1974 in zaak 219/78 de door de Commissie opgeworpen exceptie van niet-ontvankelijkheid impliciet is verworpen en dat ten gronde uitspraak is gedaan.

Tenslotte acht verzoeker het noodzakelijk de overwegingen van de Commissie te bestrijden waar deze stelt dat het beroep in geen geval gegrond is.

Vooreerst heeft verzoeker, anders dan de Commissie schijnt te geloven, geen kritiek willen geven op de verschillen tussen de afvloeiingsvoorwaarden van 1968 en die van 1973. Wel heeft hij de discriminatie aangevochten die zich onder verordening nr. 259/68 voordeed tussen personeelsleden die opteerden voor artikel 34 EGKS-Statuut, en alle andere ambtenaren, terwijl in de latere verordeningen een volledige gelijkheid van behandeling werd bewerkstelligd.

In de tweede plaats moet erop worden gewezen dat, voor wat de gezinstoelagen betreft, de beëindiging van de dienst in het onderhavige geval gebeurde uit hoofde en met toepassing van verordening nr. 259/68, die als enig alternatief de vergoeding bood, bedoeld in artikel

34 EGKS-Statuut. Deze verordening nu sloot ook het recht op kindertoelagen in.

Maar zelfs zo de door verzoeker verdedigde stelling is te beschouwen als een extensieve interpretatie van de betrokken bepalingen, kan worden volstaan met erop te wijzen dat het Hof zelf daarin is voorgegaan wanneer het erop aankwam een billijke oplossing te vinden.

Tenslotte zou er, zelfs zo de juiste interpretatie van de betrokken teksten die van de Commissie is, toch een niet gerechtvaardigde discriminatie bestaan, die volstaat om de betrokken bepaling onwettig te maken. Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie blijkt dat statutaire bepalingen die in strijd zijn met het non-discriminatiebeginsel dat ten grondslag dient te liggen aan de werkzaamheid van de administratie, als onwettig moeten worden beschouwd.

In zijn aanvullende opmerkingen vestigt Grasselli de aandacht van het Hof op de rechtspraak van de hoogste Italiaanse rechtscolleges, te weten de Corte Costituzionale en de Consiglio di Stato. Deze twee instanties erkennen niet meer het dwingend karakter van de termijn van 60 dagen, die geldt voor beroepen tegen administratieve maatregelen van vermogensrechtelijke aard, genomen ten aanzien van ambtenaren in actieve dienst of van gepensioneerde ambtenaren. Zo heeft de Corte Costituzionale in haar arrest nr. 8 van 15 januari 1976 (dat de verzoeker bij zijn opmerkingen voegt) erop gewezen, dat besluiten inzake de vermogensrechten van ambtenaren maatregelen zijn die hun oorzaak niet vinden in de uitoefening van overheidsgezag, maar veeleer van contractuele aard zijn, en dat bijgevolg de eisen die in het geval van typische overheidsmaatregelen een korte vervalttermijn wettigen, niet voor

geschillen van vermogensrechtelijke aard kunnen gelden.

Verzoeker besluit dat, zo men de zeer sterke overeenkomst met de fundamentele structuur van de statutaire pensioenrechten in aanmerking neemt en rekening houdt met de door artikel 41 van bijlage VIII geboden mogelijkheid, de conclusies waartoe de hoogste Italiaanse rechtscolleges zijn gekomen alleszins ook voor het gemeenschapsrecht kunnen gelden.

In haar antwoord op de aanvullende opmerkingen van verzoeker, laat de *Commissie* gelden dat elke verwijzing naar de rechtsorde van de Lid-Staten, in casu de Italiaanse rechtsorde, in casu volstrekt irrelevant is. Hier gaat het immers eenvoudig om de toepassing van de communautaire rechtsorde, die een autonome, onafhankelijke en soevereine rechtsorde is. Daarenboven kennen alle vigerende regelingen in de Lid-Staten, met de enkele uitzondering van Italië, op een of andere manier vervaltermijnen op dit gebied. Ten bewijze hiervan geeft de Commissie vervolgens een overzicht van de in de Lid-Staten te deze toepasselijke voorschriften.

IV — Mondelinge behandeling

Verzoeker, te dezen vertegenwoordigd door C. Ribolzi, advocaat te Milaan, en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, te dezen vertegenwoordigd door O. Montalto als gemachtigde, bijgestaan door R. Tanzilli als deskundige, hebben ter terechtzitting van 13 oktober 1980 mondelinge opmerkingen gemaakt.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 30 oktober 1980 conclusie genomen.

In rechte

- 1 Bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van het Hof op 15 januari 1980, heeft Giuseppe Grasselli, voormalig ambtenaar van de Commissie van de Europese Gemeenschappen, beroep ingesteld strekkende tot nietigverklaring van het stilzwijgend genomen besluit tot afwijzing van zijn klacht van 6 juni 1979, waarin hij had verzocht om betaling van gezins- en schooltoelagen voor kinderen ten laste, alsmede om uitkering van een niet-verlaagd vroeged ouderdomspensioen in het kader van de te zijnen aanzien genomen maatregelen tot definitieve beëindiging van de dienst overeenkomstig verordening nr. 259/68 van de Raad.

Voorgeschiedenis

- 2 Grasselli, die op 5 oktober 1961 in dienst was getreden van de Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal en vanaf februari 1963 was tewerkgesteld bij het directoraat-generaal Staal, dat na de instelling van de éne Commissie voor de drie Gemeenschappen is omgezet in de directie Staal van het directoraat-generaal III van de Commissie, heeft op 8 april 1968 verzocht om beëindiging van de dienst krachtens verordening nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968 (PB L 56 van 1968, blz. 1), waarbij de bepalingen van het Ambtenarenstatuut en van de regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van de Europese Gemeenschap zijn aangepast aan de nieuwe situatie ontstaan door de fusie der executieven, en waarbij te dien einde „bijzondere maatregelen welke tijdelijk op de ambtenaren van de Commissie van toepassing zijn”, zijn vastgesteld.
- 3 Artikel 4, lid 1, van deze verordening machtigde de Commissie tot en met 30 juni 1968 ten aanzien van haar ambtenaren maatregelen te nemen strekkende tot definitieve beëindiging van de dienst in de zin van artikel 47 Ambtenarenstatuut. Volgens het derde lid van het artikel mocht de Commissie, indien het belang van de dienst zulks mogelijk maakte, rekening houden met de verzoeken van de ambtenaren die om toepassing van een maatregel tot beëindiging van de dienst vroegen.
- 4 De ambtenaar te wiens aanzien een dergelijke maatregel werd genomen, had tijdens een eerste periode recht op een maandelijks vergoeding, en vervolgens op een niet-verlaagd ouderdomspensioen. De ambtenaar die geen elf

dienstjaren had bereikt, kon ingevolge artikel 6 van de verordening afzien van zijn aanspraken op een pensioen, en een uitkering bij vertrek aanvragen, vast te stellen overeenkomstig de in artikel 12 van bijlage VIII bij het Statuut genoemde voorwaarden.

- 5 Daarnaast waren bijzondere maatregelen voorzien voor de voormalige ambtenaren van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, die kozen voor het stelsel van vervroegd pensioen. Ingevolge artikel 7 van de verordening konden deze ambtenaren immers vragen dat de financiële rechten verbonden aan hun pensioen, zouden worden vastgesteld niet overeenkomstig artikel 5 van verordening nr. 259/68, maar op grond van de bepalingen van het EGKS-Statuut; voor de ambtenaren die vóór 1 januari 1962 waren benoemd en een andere rang dan de rang A 1 of A 2 bekleedden, waren dit met name de bepalingen van artikel 34.
- 6 Het pensioenstelsel overeenkomstig deze bepalingen verschilde van de regeling van artikel 5 van verordening nr. 259/68, zowel ten aanzien van de initiële vergoeding, de bepaling van de anciënniteit die bij de berekening van het pensioen in aanmerking moest worden genomen, de betalingsmodaliteiten ervan en de eraan verbonden financiële rechten. Wat deze laatste betreft, voorzagen de bepalingen van het EGKS-Statuut, anders dan artikel 5 van verordening nr. 259/68, in de betaling van een niet-verlaagd vervroegd pensioen, doch niet van gezins- en schooltoelagen voor kinderen ten laste.
- 7 Nadat verzoeker op 8 april 1968 had gevraagd om toepassing te zijnen aanzien van een maatregel tot beëindiging van de dienst ingevolge verordening nr. 259/68, deelde de Commissie hem bij brief van 21 juni 1968 mee dat zij zijn aanvraag aanvaardde, en aangezien de verzoeker op genoemde datum nog geen elf dienstjaren had bereikt, verzocht zij hem te kiezen tussen toekenning van een pensioen en betaling van een uitkering bij vertrek. Zo verzoeker voor een pensioen zou kiezen, verzocht zij hem aan de administratie mee te delen of hij de voorkeur gaf aan de regeling overeenkomstig artikel 5 van verordening nr. 259/68 dan wel overeenkomstig de bepalingen van artikel 34 van het oude EGKS-Statuut. Te dien einde zond de directeur-generaal Personeelszaken en Algemeen beheer hem op 16 september 1968 een verklarend overzicht, waarin de bedragen waarop hij onder de twee pensioenstelsels recht had, waren aangegeven. Inzonderheid werd verzoekers

aandacht gevestigd op het feit dat hij onder het stelsel van artikel 34 EGKS-Statuut een verlaagd vervroegd pensioen en geen gezins- en schooltoelagen voor kinderen ten laste zou ontvangen.

- 8 Na ontvangst van dit verklarend overzicht diende verzoeker een klacht in in de zin van artikel 90 Ambtenarenstatuut, waarin hij stelde dat de toepassing van het artikel 34 EGKS-Statuut niet in de weg stond aan de toekenning van een volledig vervroegd pensioen en aan betaling van genoemde toelagen. Tevens verklaarde hij zich zijn standpunt voor wat de keuze tussen de twee voormelde stelsels betreft voor te behouden totdat de administratie daaromtrent zou hebben beslist. Gelet op de door de Commissie verstrekte toelichtingen, stelde de verzoeker op 13 december 1968 beroep in bij het Hof. In zijn arrest 32/68 van 10 december 1969 verklaarde dit het beroep evenwel niet-ontvankelijk, omdat vorenbedoelde toelichtingen van de Commissie niet een bezwarend besluit vormden (Jurispr. 1969, blz. 511).
- 9 Nadat hij vervolgens door de Commissie was uitgenodigd het op hem toepasselijke pensioenstelsel te kiezen, verklaarde verzoeker bij brief van 27 februari 1970 dat hij opteerde voor het stelsel van artikel 34 van het oude EGKS-Statuut. Daarbij drong hij er evenwel op aan, dat de bepalingen van artikel 5 van verordening nr. 259/68 op hem zouden worden toegepast voor wat de toekenning van een niet-verlaagd pensioen en van de gezins- en schooltoelagen voor kinderen ten laste betreft.
- 10 Op 11 april 1973 nam de directeur-generaal Personeelszaken en Algemeen beheer het formeel besluit waarbij verzoeker per 1 oktober 1972 een vervroegd pensioen overeenkomstig voornoemd artikel 34 werd toegekend. Bij brief van dezelfde datum bevestigde het bevoegde afdelingshoofd van dat directoraat-generaal aan verzoeker, dat de bepalingen van artikel 5 van verordening nr. 259/68 niet op hem van toepassing waren, en deelde het hem een afrekening van zijn pensioenrechten mee, waaruit bleek dat hem een verlaagd pensioen zonder gezins- en schooltoelagen voor kinderen ten laste was toegekend.
- 11 Op 6 juni 1979 diende verzoeker een klacht in overeenkomstig artikel 90 Ambtenarenstatuut teneinde alsnog deze toelagen alsook een niet-verlaagd

vervroegd pensioen te verkrijgen. Toen de Commissie deze klacht niet binnen de daartoe in het Statuut bepaalde termijn had beantwoord, heeft verzoeker op 15 januari 1980 het onderhavige beroep ingesteld.

- 12 Bij akte van 14 februari 1980, neergelegd op dezelfde dag, heeft de Commissie overeenkomstig artikel 91 van het Reglement voor de procesvoering, gevorderd dat het beroep niet-ontvankelijk worde verklaard op grond dat het te laat is ingesteld en dat het niet toelaatbaar is ingevolge artikel 41 van bijlage VIII bij het Statuut. In zijn op 13 maart 1980 ingediende schriftelijke opmerkingen verweert verzoeker zich tegen deze exceptie.

De ontvankelijkheid van het beroep

a) Het middel betreffende overschrijding van de beroepstermijn

- 13 Tot staving van de door haar opgeroepen exceptie van niet-ontvankelijkheid laat de Commissie vooreerst gelden dat het bezwarend besluit waarvan het Hof overeenkomstig artikel 91, lid 1, van het Statuut, de wettigheid moet onderzoeken, in casu wordt gevormd door het besluit van de directeur-generaal Personeelszaken en Algemeen beheer van 11 april 1973, waarbij verzoeker vervroegd werd gepensioneerd op de voorwaarden die door de bevoegde dienst van de Commissie uitdrukkelijk waren omschreven in de op dezelfde datum aan de belanghebbende toegezonden afrekening.
- 14 Verzoeker daarentegen laat gelden dat noch het besluit van 11 april 1973, noch de afrekening gevoegd bij de brief van die datum, noch, tenslotte de achtereenvolgens toegezonden maandelijkse betaalstroken kunnen worden beschouwd als de hem bezwarende besluiten. Te dezen stelt hij dat voornoemd besluit enkel betrekking heeft op zijn vervroegde pensionering en niet zijn geldelijke rechten vaststelt, en dat de bij de brief van 11 april 1972 gevoegde afrekening alsook de achtereenvolgens toegezonden maandelijkse betaalstroken als louter boekhoudkundige stukken zonder enig beslissend karakter zijn te beschouwen.
- 15 In casu staat vast dat op dezelfde dag waarop de directeur-generaal Personeel en Algemeen beheer het besluit tot vervroegde pensionering van verzoeker vaststelde, deze van het bevoegde afdelingshoofd van genoemd directoraat-generaal een afrekening van zijn geldelijke rechten ontving, waaruit

bleek dat deze rechten overeenkwamen met die van het pensioenstelsel van artikel 34 EGKS-Statuut, waarvoor verzoeker had gekozen en waartoe hij, op grond van voornoemd besluit was toegelaten.

- 16 Zo gezien kan niet worden betwist dat bedoelde afrekening één geheel vormt met het besluit van 11 april 1973 waarvan het de rechtsgevolgen voor verzoekers geldelijke situatie vastlegde, zodat het, waar het de uitkering van een verlaagd pensioen zonder gezins- of schooltoelage voor kinderen ten laste betreft, moet worden gezien als het voor belanghebbende bezwarende besluit.
- 17 Deze afrekening is op 11 april 1973 aan verzoeker toegezonden en het is dus op die datum dat de in de artikelen 90 en 91 van het Statuut voorziene termijnen zijn gaan lopen voor de eventuele indiening van een klacht en een beroep krachtens diezelfde artikelen tegen de uit het besluit van 11 april 1973 voortvloeiende geldelijke regeling, met name voor wat betreft de toepassing van een verlaagd pensioen en de niet-betaling van de betwiste toelagen.
- 18 De betaalstroken die nadien maandelijks aan verzoeker zijn toegezonden en die een afrekening van zijn geldelijke rechten bevatten die overeenstemde met de eerste afrekening, kunnen die termijnen niet opnieuw doen ingaan. Volgens een vaste rechtspraak van het Hof (arrest van 14 april 1970, zaak 24/69, Nebe, Jurispr. 1970, blz. 145; arrest van 8 mei 1973, zaak 33/72, Gunnella, Jurispr. 1973, blz. 475) zijn immers besluiten die vergeleken met een eerder besluit generlei nieuw element bevatten, louter een bevestiging van het eerste besluit en kunnen zij niet tot gevolg hebben dat daardoor voor degene tot wie het eerdere besluit was gericht, een nieuwe beroepstermijn begint te lopen.
- 19 Het staat evenwel vast, dat verzoeker zijn klacht in de zin van artikel 90 van het Statuut tegen de toepassing van een verlaagd pensioen en de niet-betaling van vorenbedoelde toelagen eerst op 6 juni 1979 heeft ingediend. Ook al moet worden betreurd dat de Commissie het niet nodig heeft geacht, overeenkomstig de beginselen van goed administratief beheer op deze klacht te antwoorden, neemt dit niet weg dat deze geen enkel nieuw element bevat vergeleken met die welke belanghebbende eerder heeft ingediend bij zijn

pensionering in 1973 en waarop de administratie met haar brief van 11 april 1973 heeft beslist.

- 20 Mitsdien moet worden geconcludeerd dat verzoekers klacht van 6 juni 1979 alsook het onderhavig beroep van 15 januari 1980 te laat zijn ingediend krachtens de artikelen 90 en 91 van het Statuut.

b) Het middel betreffende de toepassing van artikel 41 van bijlage VIII bij het Statuut

- 21 De Commissie voert bovendien aan dat artikel 41, eerste alinea, van bijlage VIII bij het Statuut enkel ten doel heeft de instellingen in staat te stellen te allen tijde het pensioen te herzien, en dat het de ambtenaren generlei recht van beroep toekent teneinde een dergelijke herziening te verkrijgen buiten de in algemene zin vastgestelde beroepstermijnen van de artikelen 90 en 91 van het Statuut om.
- 22 Daarentegen betoogt verzoeker dat artikel 41, eerste alinea, van bijlage VIII bij het Statuut, als bijzondere bepaling van de statutaire regels inzake het pensioenstelsel, zowel wegens de bewoordingen als wegens de bestaansredenen ervan is te beschouwen als een bijzonder voorschrift dat derogeert aan de algemene regeling voor de beroepen van ambtenaren, dat hun, voor de herziening van het pensioen, een vorderingsrecht geeft dat kan worden uitgeoefend buiten de termijnen van de artikelen 90 en 91 om.
- 23 Artikel 41, eerste alinea, van bijlage VIII bij het Statuut bepaalt:
„In geval van vergissingen of verzuim van welke aard ook kunnen de pensioenen te allen tijde worden herzien.”
- 24 Voor een juiste interpretatie van deze bepaling met betrekking tot de voorwaarden waaronder de ambtenaren een herziening van hun pensioen kunnen vragen, moet rekening gehouden worden met het in het Statuut uitgewerkte stelsel op contentieus gebied, en de onderliggende vereisten van dat stelsel.
- 25 Het beroepsrecht van het personeel tegen hen bezwarende handelingen van de administratie is in algemene zin geregeld in de artikelen 90 en 91 Ambtenarenstatuut en blijkens deze artikelen is de gehele daarin vervatte regeling gebaseerd op het beginsel dat de uitoefening van het recht van beroep slechts mogelijk is bij strikte naleving van de daarvoor gestelde termijnen.

- 26 De ambtenaar die in geval van vergissing of verzuim van welke aard ook, een herziening van zijn pensioen wenst te verkrijgen, kan stellig met een beroep op het bepaalde bij artikel 41, eerste alinea, van bijlage VIII bij het Statuut door middel van een klacht of eventueel een beroep in rechte een dergelijke herziening aanvragen. Willen die klacht en dat beroep evenwel toelaatbaar zijn overeenkomstig de artikelen 90 en 91 van het Statuut, dan moet hij zijn vorderingsrecht uitoefenen binnen de in die artikelen gestelde termijnen. Deze termijnen gaan in op het ogenblik waarop het nieuwe feit dat een herziening van zijn pensioen zou kunnen rechtvaardigen, zich heeft voorgedaan dan wel op het ogenblik waarop hij kennis van het bestaan van een dergelijk feit heeft gekregen.
- 27 Het nieuwe feit dat in casu eventueel een verzoek om herziening van verzoekers pensioen krachtens artikel 41, eerste alinea, van bijlage VIII bij het Statuut had kunnen rechtvaardigen, had kunnen zijn de door de Raad na verordening nr. 259/68 vastgestelde regeling betreffende maatregelen ter definitieve beëindiging van de dienst, en waarbij voor de ambtenaren te wier aanzien dergelijke maatregelen worden getroffen onder meer de toepassing wordt voorzien van een niet-verlaagd vervroegd pensioen, aangevuld met de in de onderhavige zaak betwiste toelagen.
- 28 Deze regeling, die met name is opgenomen in verordening nr. 1543/73 van 4 juni 1973 (PB L 155 van 1973, blz. 1), is in het Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen bekendgemaakt op 11 juni 1973, terwijl verzoeker eerst met zijn klacht van 6 juni 1979 gebruik heeft gemaakt van de door de artikelen 90 en 91 van het Statuut geboden mogelijkheid teneinde een niet-verlaagd pensioen alsmede de betwiste toelagen op te eisen.
- 29 Blijkens de schriftelijke opmerkingen die met betrekking tot de exceptie van niet-ontvankelijkheid zijn ingediend, en in het bijzonder uit paragraaf 2 van die opmerkingen, had de verzoeker „later” kunnen vaststellen dat de „onrechtvaardigheid” die hij in zijn eerste beroep van 13 december 1968 „aan de kaak had gesteld, door de verordeningen nrs. 2530/72 en 1543/73 was weggenomen.” Uit bijlage 2 bij het beroepschrift blijkt bovendien, dat er uiterlijk in 1975 contact bestond tussen een gespecialiseerde dienst van het directoraat-generaal Algemeen Beheer, en dat dit contact tot een nieuw onderzoek van sommige geldelijke rechten van belanghebbende had gevoerd.

- 30 Uit dit alles blijkt dat op het ogenblik waarop hij zijn klacht van 6 juni 1979 indiende, het bestaan van voormelde regeling voor verzoeker geen nieuw feit was waaraan hij het recht kon ontleen overeenkomstig de artikelen 90 en 91 van het Statuut om herziening van zijn pensioen krachtens artikel 41, eerste alinea van bijlage VIII bij het Statuut te vragen.

Besluit

- 31 In deze omstandigheden dient de vertraging waarmee die klacht is ingediend, derhalve te worden geacht de niet-ontvankelijkheid van onderhavig beroep met zich mee te brengen.

Kosten

- 32 Ingevolge de artikelen 69 en 70 van het Reglement voor de procesvoering zal elke partij haar eigen kosten hebben te dragen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste kamer)

rechtdoende:

1. Verklaart het beroep niet-ontvankelijk.
2. Verstaat dat elk der partijen haar eigen kosten zal dragen.

Koopmans

O'Keeffe

Bosco

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 10 december 1980.

De griffier

A. Van Houtte

De president van de Eerste kamer

T. Koopmans